

Uitdagingen belasting digitale economie

Niet 'méér' maar wel 'beter' belasten. Hoe? Door de taart van de fiscale inkomsten uit de digitale economie anders en op een billijker manier tussen de landen te verdelen. En ook de ontwikkeling van een echte digitale economie in België alle kansen te geven zonder de eerlijke concurrentie met de klassieke economie te ondermijnen.

Er bestaat geen klare fiscale scheidingslijn tussen de traditionele en de digitale economie

De financiële crisis van 2008 confronteerde veel landen met grote begrotingstekorten. Om ze in te dijken, kwamen er soms harde besparingsmaatregelen en gingen de overheden op zoek naar nieuwe belastingen. Het was een troebele periode en veel mensen voelden zich onrechtvaardig behandeld. Banken werden gered met overheidsgeld, maar de bevolking kreeg intussen nieuwe belastingen voorgeschoteld. Niet veel later vormden de verschillende 'leaks' en 'papers', samen met de openbaarmaking van 'agressieve fiscale plannings' door o.a. enkele grote spelers in de digitale economie (zie de figuur hieronder), een nieuwe katalysator. De roep om belastingontwijking aan te pakken weerklonk steeds luider.

Onder die druk vroeg de G20 (groep van 19 industriële landen + de Europese Unie) begin 2013 aan de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) om maatregelen uit te werken om de belastingontwijking te bestrijden. In september 2013 nam de OESO het 'BEPS'-actieprogramma (Base Erosion and Profit Shifting) aan. Dat programma initieert 15 acties die de strijd aanbinden met belastingontwijking, kunstmatige winstverschuivingen en oneerlijke fiscale concurrentie tussen landen. In november 2015 lagen er 15 uitgebreide BEPS-actiepunten op tafel. Het VBO-magazine REFLECT 'BEPS. Profit or Loss?' ging dieper in op alle ins en outs van BEPS (ga naar www.vbo.be/publicaties/REFLECT).

Intussen zette de Europese Unie de BEPS-actiepunten van de OESO om naar de zogenaamde ATAD- (Anti-Tax Avoidance Directive) en andere specifieke richtlijnen. Ook in de Verenigde Staten gaf dit aanleiding tot een fundamentele belastinghervorming. In België kregen de actiepunten concreet vorm met de hervorming van de vennootschapsbelasting. De uitwerking ervan zal tussen 2018 en 2020 geleidelijk aan voelbaar worden. Agressieve belastingplanning wordt zo goed als onmogelijk voor zowel bedrijven actief in de traditionele als in de digitale economie.

GEEN APARTE BELASTINGREGELS

Eén van de 15 OESO-actiepunten had betrekking op de digitale economie. Er werd toen geoordeeld dat het niet haalbaar was om de maatregelen te beperken tot de digitale economie. Die is immers in die mate met de traditionele economie verstrengeld waardoor een klare scheidingslijn bijzonder moeilijk, zo niet onmogelijk wordt.

De OESO deed wel enkele suggesties, maar besloot om geen aparte belastingregels voor de digitale economie uit te rollen.

Intussen bleven de uitdagingen omtrent digitalisering voor een flink aantal landen grotendeels intact. Dit komt omdat de relevante maatregelen van het hele BEPS-pakket in de eerste plaats gevallen van dubbele niet-belasting moesten aanpakken, veeleer dan de problematiek van de (her-)verdeling van de heffingsbevoegdheid onder verschillende landen.

Het doel is dus niet zozeer om digitale ondernemingen hun belastingen effectief te laten betalen (daar zorgen de acties op OESO- en EU-niveau al voor), maar wel om uit te pluizen hoe alle landen waar een digitale onderneming activiteiten uitoefent, toegang krijgen tot een billijk deel van deze vennootschapsbelasting. ▶

DE DUBBELBELASTINGSTRUCTUUR VAN APPLE IN IERLAND. IN KAART GEBRACHT DOOR DE EUROPESE COMMISSIE

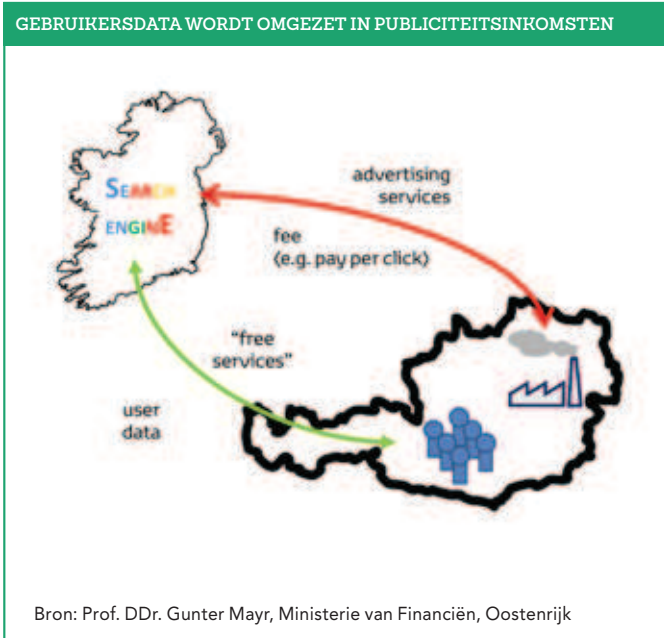
- ▶ Aangezien digitale ondernemingen behalve in het land waar ze zijn gevestigd (vaak) nergens anders fysiek aanwezig zijn, wordt hun winst met de huidige regels enkel in het thuisland daadwerkelijk belast.

De andere landen waar de consumenten van digitale diensten wonen, mogen geen deel van die vennootschapsbelasting afromen. Daarvoor ontbreekt onder de huidige internationale belastingregels de rechtsgrond (zie de figuur hieronder).

Europa is voorstander van een kortetermijnoplossing als overgang

De OESO op haar beurt publiceerde in maart 2018 een tweede rapport over de digitale economie. De organisatie bevestigde dat de verdere uitdieping al in 2020 moet uitmonden in een eindrapport met concrete voorstellen, dat steunt op een ruime consensus.

De besprekingen verlopen momenteel volgens twee sporen:

TWEE SPOREN

Om aansluiting te vinden bij de digitale wereld is het internationale fiscale kader aan een herziening toe. In december 2017 gaf de Raad Ecofin (Raad Economische en Financiële Zaken¹) het startschot en vroeg de Europese Commissie tegen de lente van 2018 met voorstellen te komen. In maart 2018 keurde de Commissie twee richtlijnvoorstellen goed: een oplossing voor de korte termijn en een voor de lange termijn. Lees daarover het artikel 'Europese voorstellen: urgent of overhaast?' op p. 14.

1. Europa wil een kortetermijnoplossing vinden om in het bijzonder bepaalde grote spelers van de digitale economie te belasten via het model van een indirecte belasting (van het type btw). Niet de nettowinst van de betrokken ondernemingen zou worden belast, maar wel de omzet uit bepaalde digitale activiteiten. Dat voorstel botst bij specialisten op heel wat negatieve reacties omdat het de fundamentele beginselen van de internationale fiscaliteit op de helling zet en heel wat technische moeilijkheden kan geven, zoals een toenemend aantal gevallen van dubbele (of zelfs meervoudige) belasting.
2. Spoor twee zoekt een aangepaste oplossing met internationale consensus die steunt op het niveau van de vennootschapsbelasting en de internationale belastingverdragen. Een van de denksporen is het concept 'virtuele vaste inrichting'. In een land waar een digitale speler 'significant digitaal aanwezig' is – en dus activiteiten uitrolt die leiden tot wereldwijde winst – zou een deel van die wereldwijde winst in dat land worden belast.

Sommige landen, zoals Frankrijk en Duitsland² sturen aan op een unilaterale beslissing op basis van de kortetermijnoplossing tegen december 2018. Dat zou echter meteen ook elke andere mogelijkheid in de kiem smoren om op OESO-niveau tot een globale en meer efficiënte oplossing te komen. 2020 zou in ieder geval in dit uiterst complexe en gevoelige dossier meer duidelijkheid moeten brengen.

¹ De Raad Economische en Financiële Zaken (Ecofin) is verantwoordelijk voor economisch beleid, belastingzaken, financiële markten en kapitaalverkeer, en economische betrekkingen met landen buiten de Europese Unie. Hij bestaat uit de ministers van Economische Zaken en van Financiën van alle EU-lidstaten.
² Zie de gezamenlijke verklaring van Meseberg van 19 juni 2018.